

פרשת "וזאת הברכה": לא לעצור לרגע!

"וזאת הברכה" הפרשה החותמת את התורה היא הפרשה היחידה בתורה כולה, שאינה נקראת בבתי הכנסת במחזור הקריאה הרגיל בשבת אלא בחג שמחת תורה (שאכן, לעתים חל בשבת).

התורה שהתחילה בבריאת העולם, המשיכה בסיפורי קדמוני העם, בירידה מצרימה, בשעבוד וביציאה הפלאית ממנה והנדודים במדבר, מסתיימת לנגד עינינו בפרשת "כי תבוא" במות משה, רגע לפני הכניסה לארץ, רגע לפני ההגשמה המלאה של ההבטחה האלוהית לעמו.¹

סיום התורה בבית הכנסת בשמחת תורה הוא מעמד חגיגי. כבוד מיוחד ניתן בקהילות למי שנבחר/ה לסיים את הפרשה החותמת את תורה משה, חתן או כלת התורה. החזן מזמין את החתן או הכלה לבימה בפיוט מיוחד, והם צועדים אליה כשחופה מטלית גדולה פרושה מעל ראשם. בקהילות רבות הכבוד ניתן כביטוי הערכה למי שפעלו ותרמו השנה באופן מיוחד.

ומיד לאחר הסיום, מתחילים וללא כל שיהוי, מההתחלה. כאילו שאי אפשר לסבול להיות אפילו רגע קט בלי רצף דברי התורה החיה. תמיד אנחנו במעגל של דברי תורה, וכך מהמעמד בערבות מואב ערב הכניסה לארץ כנען, נחזור הישר אל "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים".

אולי עלי לדייק מעט יותר, מתחילים כמעט ללא שיהוי. שכן, כשם שסיום התורה הוא כבוד מיוחד, כך גם התחלתה, ומי שזוכה לפתוח את התורה נקרא/ת חתן או כלת בראשית. וגם זה כבוד מיוחד. וגם כאן, מי שזכה/תה לו נקראים לבימה בכבוד רב, כשחופת טלית מעל ראשם. בקהילתי נהוג שמי שמסיימים את התורה נמנים בדרך כלל על הדור המבוגר יותר ואילו הכבוד של התחלת התורה מבראשית ניתן לנציג הדור הצעיר יותר.

לאחר הסוף חוזרים מיד להתחלה כי עוד נמשכת השרשרת אבל גם ממשיכים הלאה. ההפטרה שנבחרה לשמחת תורה היא התחלת הספר הבא בתנ"ך, ספר יהושע, ועמו המשך הסיפור של עם ישראל.

שני אלה – החזרה אל הראשית במעגל שאין לו סוף מזה וההליכה הלאה, אל מה שבא אחרי התורה מזה – מייצגים את שני סוגי הזמן: המעגלי, החוזר על עונותיו וחגיגו שוב ושוב והקווי, ההתפתחותי או ההיסטורי, שבו כל רגע הוא חדש, ייחודי ובלתי ניתן לשכפול.

אם נשלב את הזמן המעגלי והזמן הקווי ביחד נקבל סליל (ספירלה), שבתוכו מקופלים שניהם, גם החזרה וגם החידוש, והם בנויים נדבך על גבי נדבך. הסליל הזה, כמו המחרוזות של הגנום האנושי, מקפל בתוכו את חווית הקיום בעולם ובזמן.

מאז שבני האדם הבינו שהזמן אינו מתבטא רק בחילופי העונות והעתים אלא גם בהתפתחות ובהתקדמות, הם הבינו שחוויותיהם ומה שמקנה משמעות לחייהם נגזר מן השילוב בין שני הממדים – המחזורי והחד פעמי. זוהי תובנה כלל אנושית, ולכל תרבות נמש כלי התמודדות טקסיים וטקסטואליים. "וְאֶנְחֵנוּ נִלְךְ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד" (מיכה ד), לנו מציעה המסורת היהודית כלים מעצימים ועשירים לְמִשְׁמַע באמצעותם את חיננו.

¹ מעניין שהתורה מציינת חג יציאת מצרים אבל לא חג הכניסה לארץ. יהושע דווקא ציין את הכניסה לארץ בטקס מרשים (יהושע ד), אבל הציון הטקסי הזה לא השתמר לדורות.

